

18. Winnaar poule B: gevoel wint van de ratio

23 Juni 2014. Na overwinningen op Australië en Chili is het Nederlands elftal groepswinnaar van groep B. Met 9 punten en een doelsaldo van +7 is het de beste poulefase ooit van het Nederlands elftal op een WK. Wat waren de hoofdingrediënten die deze prestatie mogelijk maakten?

DE VOORBEREIDING OP AUSTRALIË

De 5-1 overwinning op Spanje gaf het Nederlands elftal vertrouwen. Dit werd extra gevoed door de buitenwereld, die nu de ogen richtte op het Nederlands elftal. Zo betuigde Maradona zijn steun voor dit Nederlands elftal. Het goede resultaat en de lovende woorden gaven de spelers extra vertrouwen in de gekozen strategie. Al direct na de wedstrijd zeiden spelers openlijk hoe goed de strategie had gewerkt. Robben hierover in het *AD*: ‘Ik heb veel vrijheid voorin en kan meerdere kanten op bewegen. Ik voel me hier absoluut prettig bij.’

Ook Nigel de Jong en Wesley Sneijder spraken na de wedstrijd hun vertrouwen in het systeem uit en pleitten ervoor om tegen Australië met hetzelfde systeem te starten.

Zo werd de overtuigende overwinning tegen Spanje een dilemma voor Van Gaal.

Tijdens de oefenwedstrijd tegen Wales werd Van Gaal bevestigd in zijn visie dat tegen ‘zwakkere’ tegenstanders het 1-4-3-3-systeem beter functioneert dan het 1-5-3-2-systeem. In de visie van Van Gaal heb je de vleugelaanvallers nodig om de verdedigende muur te slechten. Van Gaal verwachtte met Cahill een minder verdedigend Australië in vergelijking met Wales, maar 1-4-3-3 leek nog steeds het best passende systeem voor deze tegenstander. Maar hoe deze trainerslogica te rijmen met het goede gevoel van de groep bij het 1-5-3-2-systeem? Vooral als de belangrijke spelers expliciet vertrouwen uitspreken in het systeem. Uiteindelijk koos Van Gaal voor het gevoel en niet voor de ratio.

Een tweede interventie vlak voor de wedstrijd tegen Australië laat zien hoe ver Van Gaal gaat in zijn streven naar perfectie. Zittend in de dug-out kon Van Gaal door een

camera ten hoogte van de middenlijn niet het gehele veld zien. Na de laatste training van het Nederlands elftal in het stadion zocht Van Gaal de stadionmanager op om de camerapositie aan te passen.

‘Volgens mij gaat het om het voetbal en als coach ben ik daar onderdeel van. Ik kan nu niets zien, want in het midden van het veld zit precies een cameraman die het zicht ontnemt van alle coaches.’ (bron: Ad.nl)

Was de keuze voor het gevoel de juiste of moest Van Gaal (met vrij zicht) ingrijpen tijdens de wedstrijd?

NEDERLAND-AUSTRALIË: DE ANALYSE

Oranje won na 90 minuten met 3-2 van Australië door doelpunten van Robben, Van Persie en Depay. Twee duels, zes punten. Het resultaat was uitstekend.

Oranje startte in de strategie 1-5-3-2 die tegen Spanje in de tweede helft zo succesvol bleek. Dezelfde strategie, dezelfde spelers. Maar een andere uitvoering. In de eerste helft lukte bijna niets. Het enige positieve was het doelpunt. In de 20ste minuut profiteerde Robben van twijfel in de achterhoede van Australië en scoorde na een dribbel met een schot in de rechterhoek de openingstreffer. Lang kon Robben er niet van genieten, want een minuut later stond het alweer 1-1 door een prachtige volley van Cahill.

Het dilemma van de bondscoach

Australië legde de achilleshiel van het Nederlands elftal bloot. De vraag is: was de strategie verkeerd, of was de uitvoering slecht? Het was én-én. In de eerste helft was duidelijk te zien dat het Nederlands elftal aan de rechterkant en aan de linkerkant moeite had met het afstoppen van de Australische aanvallen. De driehoek Van Persie-Robben-Sneijder kon niet goed druk zetten en de backs Janmaat en Blind konden niet op tijd doorschuiven naar de Australische backs. Met de beproefde strategie 1-4-3-3 was de balans voorin met het druk zetten beter geweest.

De coach, die in zijn kracht is als hij direct en daadkrachtig intervenieert, moest kiezen tussen het gevoel van de spelers en de analyse van de tegenstander. Hij koos voor de spelers en gaf ze vertrouwen. Dat pleit voor Van Gaal als people manager, maar de prestaties in de eerste helft waren dusdanig dat hij het niet snel nog een keer zo zal aanpakken.

In die eerste helft was het vooral de uitvoering van de strategie die tekortschoot. In de wedstrijd tegen Spanje werd al duidelijk dat Van Gaal moest blijven hameren op het inspelen van de middenvelders door de verdedigers. Lef tonen, ook onder druk. In de eerste helft ging dit dramatisch slecht. Dat lag aan de verdedigers en de middenvelders.

De verdedigers kunnen slechts inspelen als de middenvelders aanspeelbaar zijn. In de eerste helft werden de middenvelders slechts negen keer ingespeeld door Vlaar, De Vrij en Martins Indi. Ter vergelijking: Hummels en Mertesacker speelden in het eerste half uur van Duitsland-Portugal de middenvelders zestien keer succesvol in.

Middenvelder De Guzman verschuilde zich bijvoorbeeld vooral in de eerste helft op het middenveld. Zijn cijfers waren dramatisch: vijf keer succesvol inspelen van de aanvallers, drie keer druk zetten op de tegenstander en slechts drie verdedigende duels. Van alle dertig passes die De Guzman gaf in de wedstrijd, gingen er twintig terug naar de verdedigers.

Depay maakte het verschil in de tweede helft

Tien minuten na rust kreeg Janmaat na een voorzet de bal op zijn hand. Dat werd hard bestraft door de scheidsrechter. Jedinak benutte de penalty en Australië kwam op een 1-2 voorsprong.

Daarna was het tijd voor Depay. Hij maakte het vertrouwen van zijn coach waar. Hij was goed aanspeelbaar voor de middenvelders, maakte acties en was belangrijk bij de doelpunten. In de tweede helft speelde hij in totaal zes keer een aanvaller in met een rendement van 80 procent. Hij had bijna een assist op Sneijder, maar zijn schot werd net gekeerd. In de 58ste minuut gaf hij wel een assist waar een doelpunt uit kwam. Van Persie maakte met een hard schot de gelijkmaker, 2-2. Daarna was het in de 68ste minuut Depay zelf die de verlossende 3-2 voor Oranje maakte.

Na afloop gaf Van Gaal aan dat hij De Jong de man van de wedstrijd vond. Het verdedigende rendement van De Jong was vooral in de tweede helft inderdaad erg goed. Zijn rendement was met de verdedigende één-op-één duels 70 procent. De speler die het meest beslissend was in het uitvoeren van de strategie was echter Depay.

Oranje verloor ook

Oranje won en plaatste zich voor de achtste finales, maar Oranje verloor ook. In de wedstrijd tegen Chili zou het Nederlands elftal moeten aantreden zonder Martins Indi

(geblesseerd) en Van Persie (twee gele kaarten). Van Persie vervangen leverde geen puzzel op voor Van Gaal. Het vervangen van Martins Indi wel. Een nieuw dilemma voor de coach?

INTERVENTIES TIJDENS DE WEDSTRIJD

Door een harde overtreding op Martins Indi van Cahill moest Van Gaal al in de eerste helft interveniëren en de strategie aanpassen. Martins Indi verliet met een hersenschudding het veld en Depay kwam er voor hem in. Voor rust schakelde Van Gaal dus al om van de 1-5-3-2- naar de 1-4-3-3-strategie. In de tweede helft was te zien dat de veldbezetting weer klopte.

Hoewel Lens tijdens de kwalificatie één van de uitblinkers was en door Van Gaal een speler met een hoog rendement genoemd was, koos Van Gaal toch voor Depay. Een goede keuze, bleek al snel in de wedstrijd. Van Gaal zag dat het creëren van een actie nodig was en niet het benutten van de ruimte achter de verdediging. Depay stelde de bondscoach niet teleur.

DE VOORBEREIDING OP CHILI

Dat interventies van een bondscoach niet alleen gericht kunnen zijn op de eigen spelers maar ook op de tegenstander en de beleidsbepalers bewees Van Gaal voorafgaand aan de wedstrijd tegen Chili.

Beide landen waren al geplaatst voor de achtste finale. De winnaar van het duel zou echter eerste in de poule worden en kwam daarmee in de eenvoudigere helft van het toernooischema. Bovendien zou de winnaar in de volgende ronde gastland en favoriet Brazilië ontlopen.

Dat bij winst Brazilië werd ontlopen was overigens allerminst zeker, door een eigenaardigheid in het speelschema. De eerste twee wedstrijden van de teams uit poule A werden een dag voor de wedstrijden van poule B gespeeld. Alleen bij de beslissingswedstrijd was dat anders. De teams uit poule A hadden de beslissingswedstrijd een paar uur later dan de teams uit poule B. Van Gaal had hierover nog een stevige boodschap richting de FIFA: 'Ik weet niet of we Brazilië ontlopen als we de groep winnen. De FIFA heeft namelijk besloten dat Brazilië pas na ons speelt. De FIFA heeft voor elke wedstrijd zo'n reclamestuntje over Fair Play en zo. Maar dit is geen Fair Play,' zo verwoordde de bondscoach zijn onvrede. 'Maar normaal gesproken heeft de

groepswinnaar na de achtste finale een beter schema. Daarom willen we de groep ook winnen.’ (Bron: Ad.nl)

Een voorkeur voor de uiteindelijke tegenstander wilde Van Gaal niet geven. Opzettelijk, zo bleek: ‘Want als ik daar weer iets over zeg, kan dat de tegenstander soms stimuleren of provoceren.’

En zo manoeuvreerde Van Gaal zich door de persmomenten. Gefocust om de tegenstander geen extra munitie te geven en de buitenwereld te beïnvloeden waar mogelijk.

Een intern vraagstuk dat Van Gaal moest oplossen was het wegvallen van Bruno Martins Indi. Een grote puzzel voor de media, maar Van Gaal had al vroegtijdig geanticipeerd op dit scenario. Tijdens het trainingskamp in Portugal had Van Gaal al met Dirk Kuyt gesproken over de mogelijkheid om hem linksback te zetten in het 1-5-3-2-systeem. De Nederlandse media ontdekte tijdens de ‘besloten training’ dat Kuyt mogelijk in de basis zou starten. Van Gaal had dit liever niet bekend zien worden.

‘Sommige media vonden het toch weer nodig om over een besloten training te berichten. Ik vind dat niet prettig. We trekken nog steeds niet aan hetzelfde touwtje. Ik laat me niet graag in de kaart kijken.’ (bron: Ad.nl)

Het voordeel voor Van Gaal was wel dat een deel van de media ervan uitging dat met de komst van Kuyt Van Gaal had gekozen voor het 1-4-3-3-systeem. Van Gaal kon dus in ieder geval dit deel van de volgers verrassen op de wedstrijddag.

NEDERLAND-CHILI: DE ANALYSE

Nederland-Chili werd 2-0. Het strategisch plan van Van Gaal werkte. Als er in Nederland nog iemand twijfelde aan de capaciteiten van Van Gaal als tacticus, ging die in de wedstrijd tegen Chili wel overstag. Het plan klopte.

Van Gaal had zijn team op drie plaatsen aangepast ten opzichte van de wedstrijd tegen Australië. Kuyt, Wijnaldum en Lens vervingen Martins Indi, De Guzman en Van Persie. Kuyt was de meest opvallende. Hij speelde als linksback om de veel opkomende rechterkant van Chili op te vangen. Met Kuyt als linksback hield Van Gaal dus vast aan zijn succesvolle 1-5-3-2-strategie.

Kuyt rendeerte als een echte linksback

Van Gaal zei na afloop dat hij geen twijfels had gehad over de gewenste uitvoering door Kuyt: 'Ik heb hem opgeleid.' De prestaties van Kuyt onderbouwen het vertrouwen van Van Gaal, maar laten ook zien dat de backs van Oranje meer verdedigend spelen dan in de kwalificatiewedstrijden van het WK. In de hele wedstrijd kwam Kuyt elf keer op, waarbij hij twee voorzetten gaf. Daarvan was er één succesvol. Het verdedigende rendement was 50 procent in de duels.

Janmaat, die juist tijdens de kwalificatiewedstrijden uitblonk als back, kwam daarentegen slechts zes keer op, waarbij hij twee voorzetten gaf. De enige succesvolle voorzet was echter wel een hele belangrijke. In de 77ste minuut gaf Janmaat de voorzet op de ingevallen Fer, die koppend de 1-0 maakte. Zijn verdedigende rendement is goed: 75 procent van de duels werd gewonnen. Kan Janmaat nog beter?

Verdedigende duels werden vooral aangegaan door Daley Blind, die op de gevaarlijke Alexis Sánchez speelde. Hij haalde alles uit de kast en speelde vaak op het randje. Blind had 25 duels, waarbij hij er dertien won.

Middenveld van Oranje moest vooral verdedigen

De analyse van de prestaties van De Guzman in de eerdere wedstrijden was helder. De Guzman moest in de strategie van Van Gaal vooral verdedigen. Het viel op dat hij niet veel aanspeelbaar was bij de opbouw van achteruit van Oranje. Wijnaldum was als vervanger ook vooral bezig met verdedigen. Hij was aanvallend betrokken bij meer aanvallen dan De Guzman, maar niet zoals we Wijnaldum in eerdere oefenwedstrijden zagen presteren. Hij speelde de aanvallers tien keer in met een rendement van 80 procent. Verdedigend stond hij ook zijn mannetje. Wijnaldum won drie van de vijf verdedigende duels.

Nigel de Jong ging weer voorop in de strijd op het middenveld. Hij had veruit het meeste aantal duels op het middenveld, vijftien, maar zijn rendement liep terug naar 47 procent.

Oranje versnelde na 60 minuten

Van Gaal had van zijn staf al doorgekregen dat Chili het laatste kwartier meer ruimte ging weggeven. De echte versnelling van Oranje vond echter al eerder plaats. Het aantal keer inspelen van de aanvallers door de middenvelders laat dat goed zien. In de eerste helft gebeurde dat maar tien keer, waarvan vier keer succesvol. In het eerste kwartier

van de tweede helft verbeterde dat naar elf keer, maar viel het rendement nog tegen. Vanaf de 60ste minuut nam de effectiviteit van de middenvelders toe. In het laatste half uur werden de aanvallers maar liefst zestien keer ingespeeld met een hoog rendement van 81 procent.

Memphis Depay staat na de wedstrijden tegen Australië en Chili voor de speler die het keerpunt markeert. Depay neemt vooral dreiging en creativiteit mee in een fase van de wedstrijd waarin de ruimtes groter worden. Zijn eerste actie was een goede dribbel met een afstandschot dat maar net overging. Zijn tweede actie leverde zelfs een doelpunt op. Robben ging er aan de linkerkant met de bal vandoor. De voorzet was perfect en het was Depay die de bal inschoot en in de 92ste minuut de beslissende 2-0 scoorde. Zal Van Gaal hem daarom belonen met een basisplaats? Nee, Depay is juist goed in de laatste fase en zo zal Van Gaal hem vooralsnog blijven gebruiken.

Arjen Robben werd door de FIFA uitgeroepen tot man van de wedstrijd, vanwege de fantastische dribbels die hij tegen Chili uitvoerde, en natuurlijk vanwege de assist op Depay. Robben is fit en in vorm. In de wedstrijd maakt hij 23 aanvallende acties met een rendement van 57 procent.

Ónze man van de wedstrijd was Louis van Gaal. Omdat hij in een paar weken tijd de nieuwe strategie werkend kreeg. Zijn wissels waren tot nu toe altijd waardevol. De speler die maandag het gelijk van Van Gaal het meest bewees was Kuyt. Door velen benoemd als speler voor de sfeer op de bank. Hij voerde exact uit wat zijn meester hem vroeg. Dat belofde nog wat voor de achtste finale. De strategie? 1-5-3-2!

INTERVENTIES TIJDENS DE WEDSTRIJD

Sneijder werd in de 75ste minuut vervangen door Fer. Al in de eerdere wedstrijden bleek dat Sneijder verdedigend veel meters moest maken. In deze wedstrijd was dat 8,7 kilometer. Daarmee behoorde hij weer tot de top 3 van de Nederlandse spelers met de meeste meters.

Dat ging wel ten koste van zijn aanvallende acties en rendement. In de 75 minuten die hij speelde, had Sneijder slechts twee doelpogingen. Hij gaf geen steekballen en speelde acht keer de aanvallers in met een rendement van 63 procent. Fer kon dankzij zijn fysieke kracht tijdens de wedstrijd weer nieuw elan brengen op het middenveld en de ontstane ruimtes beter benutten.

Na de wedstrijd tegen Chili liep Fer een spierblessure op in een training. Het is interessant om te zien welk scenario Van Gaal nog meer in petto heeft op het moment

dat Sneijder is moe gestreden. In de achtste finale tegen Mexico in het bloedhete Fortaleza zouden we dit misschien al kunnen zien.